



การศึกษาความต้องการจำเป็นด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศการสอนของครูโครงการ
โรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์)

A STUDY OF THE NEEDS FOR THE COMPOSITION AND PROCESS OF INSTRUCTIONAL
SUPERVISION OF TEACHERS IN THE BILINGUAL PROGRAM
OF WATYAIROM SCHOOL (WATTANARATRUNGSA)

นางสาว นิตยา สัมพันธ์รักษ์ *

Miss Nittaya Sumpuntaruk

ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล **

Piyapong Sumettikoon, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการสอนในปัจจุบันและที่คาดหวังของครูโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม ในด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอน 2) เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการสอนในปัจจุบันและที่คาดหวังของครูโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม ในด้านกระบวนการนิเทศการสอน 3) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของครูโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม ต่อการนิเทศการสอนในด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศการสอน ประชากรได้แก่ครูในโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี $PNI_{Modified}$

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอน พบว่า องค์ประกอบด้านผู้รับการนิเทศ มีค่าสูงสุด (Mean = 2.63, SD = 0.14) รองลงมาคือ ด้านแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน (Mean = 2.55, SD = 0.11) สภาพที่พึงประสงค์ด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอน พบว่า องค์ประกอบด้านแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน มีค่าสูงสุด (Mean = 4.68, SD = 0.03) รองลงมาคือ ด้านผู้นิเทศ (Mean = 4.67, SD = 0.07) 2) สภาพปัจจุบันด้านกระบวนการนิเทศการสอน พบว่า ด้านการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอนมีค่าสูงสุด (Mean = 2.64, SD = 0.43) รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน (Mean = 2.60, SD = 0.12) สภาพที่พึงประสงค์ด้านกระบวนการนิเทศการสอน พบว่า ด้านการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอนและด้านการกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศครั้งต่อไป มีค่าสูงสุด (Mean = 4.76, SD = 0.05) รองลงมาคือด้านการวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน (Mean = 4.74, SD = 0.05) 3) ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศการสอนด้านองค์ประกอบพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศในด้านผู้นิเทศเรื่องหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสูงสุด (PNI = 0.88) ด้านกระบวนการการนิเทศ พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศในด้านการประชุมก่อนการสังเกตการสอนเรื่องการจัดการเรียนการสอนสูงสุด (PNI = 0.92)

* นิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: coolrin.hot@gmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาสาขาวิชานโยบายการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: rookmoo_@hotmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

This study mainly focuses on three objectives: 1) Investigating the current state and desirable state of instructional supervision composition of the bilingual program at Watyairom School. 2) Investigating the current state and desirable state of instructional supervision process of the bilingual program at Watyairom School. 3) Evaluating the needs in instructional supervision composition and process in the bilingual program at Watyairom School. The population comprised a group of 20 teachers who run the bilingual program in Watyairom School. The research instrument consisted of a rating scale questionnaire. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and the index PNI_{Modified}.

The results of this research were as follows: 1) the current state of the instructional supervision found that the composition of the teachers who were supervised were rated at the highest level (mean = 2.63,SD =0.14), followed by the observation of teaching and behavior (mean = 2.55,SD =0.11). The condition desirable component of supervision found that the composition of the observation of teaching and behavior were rated at the highest level (mean = 4.68,SD =0.03) , followed by the supervisors (mean = 4.67,SD =0.07). 2) The current conditions and supervision process of teaching: the meetings providing feedback to teachers were rated at the highest level (Mean = 2.64,SD =0.43), followed by the analysis of observed teaching (Mean = 2.60,SD =0.12). The desirable process of instructional supervision found that the meeting to provide feedback to teachers and its strategy to oversee the next time were rated at the highest level (mean = 4.76,SD =0.05), followed by analysis of observed teaching (mean = 4.74,SD =0.05). 3) Regarding the requirements necessary for the supervision of teaching, The composition found that teachers are required to oversee the needs of the curriculum and the curriculum supervisors were rated at the highest level (PNI = 0.88) . The supervisory process whereby the teachers meet the necessary requirements to oversee the meeting before the teachers for the teaching was high (PNI = 0.92).

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น / องค์ประกอบการนิเทศการสอน / กระบวนการนิเทศการสอน

KEYWORDS: PRIORITY NEEDS / SUPERVISION COMPOSITION / SUPERVISION PROCESS

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เนื่องจากการศึกษาเป็นฐานสำคัญที่ทำให้คนมีความรู้และทักษะ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งความรู้ที่ได้จากการศึกษานั้นคือเครื่องมือสำคัญที่ในการประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตในสังคมอันนำไปสู่การพัฒนาสังคมไทยให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสร้างมาตรฐานการศึกษาไทยให้สามารถทัดเทียมกับนานาประเทศได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ยิ่งเมื่อประเทศไทยได้เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบใน พ.ศ. 2558 ทำให้นำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน(single market and single production base) จึงมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนเงินลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งผู้บริโภคสามารถเลือกสรรสินค้า/บริการได้อย่างหลากหลายภายในภูมิภาค และสามารถเดินทางในอาเซียนได้อย่างสะดวกและเสรีมากยิ่งขึ้น ซึ่งนับเป็นความท้าทายที่สำคัญของอาเซียนที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจและช่วยกันนำพาอาเซียนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2552) ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อรับมือกับข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements: MRAs) ของสาขาวิชาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ที่อนุญาตให้บุคลากรผู้ให้บริการที่เป็นนักวิชาชีพและแรงงานที่มีฝีมือสามารถไปทำงานในประเทศสมาชิกอื่นๆ ได้ ทำให้ภาษาอังกฤษกลายเป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามารถใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารได้ทั้งในประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนและระหว่างประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ในโลก กล่าวคือหากผู้ใดสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว จะสามารถเปิดโอกาสในการได้ไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ ทำให้ภาครัฐหันมาให้ความสำคัญกับนโยบายการจัดการศึกษาที่เน้นหลักสูตรภาษาอังกฤษ จะเห็นได้จากปัจจุบันกรุงเทพมหานครได้มีนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนสองภาษาขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีโรงเรียนที่อยู่ในหลักสูตรไทย – อังกฤษ จำนวนทั้งสิ้น 41 โรงเรียน โดยนักเรียนที่อยู่ในโครงการโรงเรียนสองภาษาจะได้เรียนรู้เนื้อหาของรายวิชาพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นภาษาอังกฤษจากครูชาวต่างชาติที่ทางโครงการโรงเรียนสองภาษาได้ทำการจัดจ้างให้แก่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเฉพาะในรายวิชาพลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเท่านั้นที่จะได้รับการสอนโดยครูไทยภายในโรงเรียน (เยาวรัตน์ ตรีสัตยกุล. 2558)

โรงเรียนวัดยายร่มเป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เลขที่ 24ก หมู่ 6 ถนนพระราม2 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งในปีการศึกษา 2558 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 738 คน มีผู้บริหาร 3 คน และมีครู 41 คน และได้รับการคัดเลือกเข้าร่วม

โครงการโรงเรียนสองภาษาสังกัดกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2557 ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้สมัครสอบเพื่อคัดเลือกเข้าเรียนในห้องเรียนโครงการโรงเรียนสองภาษาย้อนหลังปี 2557-2558 พบว่าปีการศึกษา 2557 มีผู้สมัครสอบจำนวนทั้งสิ้น 73 คน และปีการศึกษา 2558 มีผู้มาสมัครสอบจำนวนทั้งสิ้น 94 คน (โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนาราชวรารักษ์) 2558) จะเห็นได้ว่าแนวโน้มความต้องการของผู้สมัครสอบเพื่อคัดเลือกเข้าเรียนในห้องเรียนโครงการโรงเรียนสองภาษาสูงขึ้นทุกปี แต่จากรายงานผลการเรียนรู้โครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มย้อนหลังปี 2557-2558 พบว่าผลสัมฤทธิ์ของการสอบวัดมาตรฐานนักเรียนด้วยข้อสอบกลาง มีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายวิชาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานของโครงการโรงเรียนสองภาษา ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินควรมีผลมาจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนของครู ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานโครงการโรงเรียนสองภาษาของโรงเรียนวัดยายร่มให้สูงขึ้นต่อไป

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดคือสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนมีคุณภาพ แต่การศึกษาเป็นสิ่งที่ไม่ว่าอยู่ตรงไหนจะต้องมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันของสังคมโลกอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิธีการสอน ด้านหลักสูตร ด้านเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะของบุคลากรภายในสถานศึกษาที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น การวางแผนที่จะช่วยปรับปรุงด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จึงนับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรได้ดังผลงานวิจัยของ วรณพิศา พฤษภามาต (2553) การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ซึ่งการนิเทศจะเกิดประสิทธิผลที่ดีได้เมื่อมีองค์ประกอบและกระบวนการการนิเทศที่เป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และมีเป้าหมายของการดำเนินการที่สอดคล้องกับความต้องการของสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ประสิทธิผลของการนิเทศสอดคล้องกับเป้าหมายในการปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการสอนและการเรียนรู้ คือ การวางแผนการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนในการประมวลปัญหาและความต้องการในการพัฒนา เพื่อทำการค้นหาปัญหาที่แท้จริงที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง โดยต้องแสดงประเด็นของปัญหาให้ชัดเจน มีหลักฐาน มีข้อมูล มีปรากฏการณ์ยืนยัน จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ให้แนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ (อุทัย บุญประเสริฐ, อ่างถึงใน ประทุม ศรีระโร, 2548)

การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในวงจรการประเมินสภาพปัญหา เนื่องจากการประเมินความต้องการจำเป็น คือ กระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน กับสภาพที่คาดหวังที่มีระบบ ที่แสดงหลักฐานให้ทราบถึงความแตกต่าง

หรือช่องว่าง (gap) ระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และผลลัพธ์ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น ช่องว่างดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่สามารถระบุสภาพปัญหาที่บุคลากรหรือสถานศึกษาไม่พึงพอใจและความต้องการแก้ไขปัญหาในแต่ละประเด็น จากนั้นนำความต้องการจำเป็นมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของช่องว่าง ตั้งแต่ความสำคัญมากไปหาน้อย แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของความต้องการจำเป็น ตลอดจนการคัดเลือกความต้องการจำเป็นมาใช้ในการแก้ปัญหา (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาหรือกำหนดจุดประสงค์ในการวางแผนพัฒนาต่อไป กล่าวคือ ในการวางแผนการนิเทศการศึกษานั้นผู้นิเทศจำเป็นที่จะต้องทราบถึงสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา เพื่อใช้สำหรับวิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินงานในขณะนั้น และสภาพที่ควรจะเป็นที่บุคลากรหรือสถานศึกษาต้องการ อันมีความสำคัญต่อขั้นตอนการวางแผนแก้ปัญหาและนำเสนอแนวทางในการพัฒนา ให้สามารถพิจารณาตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า สภาพการนิเทศในปัจจุบันและสภาพการนิเทศที่คาดหวังของครูที่สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษามีผลการประเมินในลักษณะใด และครูที่สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษามีความต้องการจำเป็นในด้านองค์ประกอบและกระบวนการการนิเทศการสอนอย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการในการนิเทศมาจัดทำสารสนเทศ เพื่อนำเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรโครงการต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการสอนในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ในด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอน
2. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการสอนในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ในด้านกระบวนการนิเทศการสอน
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของครูโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ต่อการนิเทศการสอนในด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ต่อการนิเทศการสอนในด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศ ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตประชากร คือ ครูที่สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการนิเทศในปัจจุบัน สภาพการนิเทศที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศด้านองค์ประกอบ กระบวนการการนิเทศการสอนของครูโครงการ โรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศ หมายถึง ความต้องการของครูผู้สอนในโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม ต่อการได้รับการนิเทศเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 2) ด้านทักษะและเนื้อหาวิชา 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน

2. องค์ประกอบการนิเทศการสอน หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญที่จำเป็นต่อการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนสองภาษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้นิเทศ 2) ผู้รับการนิเทศ 3) การกำหนดกิจกรรมการนิเทศ 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน

3. กระบวนการการนิเทศการสอน หมายถึง ขั้นตอนวิธีการดำเนินการนิเทศการสอนของโรงเรียนสองภาษา เพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การประชุมก่อนการสังเกตการณ์การสอน 2) การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน 3) การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน 4) การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอน 5) กำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศครั้งต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม(วัฒนราษฎร์รังสรรค์) สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง จำนวน 41 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง คือ ครูผู้สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม(วัฒนราษฎร์รังสรรค์) สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งเป็นสามตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง (ความต้องการ) ด้านองค์ประกอบของการนิเทศการสอนของโรงเรียนของท่าน เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 สอบถามสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง (ความต้องการ) ด้านกระบวนการของการนิเทศการสอนของโรงเรียนของท่าน เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale)

3. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศการสอนของครูเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
- 2) สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้
- 3) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข เพื่อความชัดเจนก่อนนำไปใช้
- 4) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1) ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชานิเทศการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือครูผู้สอนในสังกัดตอบแบบสอบถาม
 - 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้
 - 1) ข้อมูลเกี่ยวกับทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
 - 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ด้านองค์ประกอบและกระบวนการของการนิเทศการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการประเมินค่าความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)
 - 3) นำข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์หาค่า PNI_{Modified} มาทำการเรียงลำดับเพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นด้านองค์ประกอบและกระบวนการของการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาในด้านต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) จากการพิจารณาภาพรวมพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85 อายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคืออายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70 ตำแหน่งส่วนใหญ่คือ ครู ค.ศ.1 คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือ ครู ค.ศ.2 คิดเป็นร้อยละ 25 ประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่อยู่ที่ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเห็นด้วยกับการนำผลการนิเทศการสอนไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2. สภาพการณ์เทศการสอนในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ในด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอน จากการพิจารณาภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.54, SD = 0.07) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านผู้รับการนิเทศ (Mean = 2.63, SD = 0.14) รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน (Mean = 2.55, SD = 0.11)

สภาพที่พึงประสงค์ด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด Mean = 4.63, SD = 0.06) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน (Mean = 4.68, SD = 0.03) รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านผู้นิเทศ (Mean = 4.67, SD = 0.07)

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านองค์ประกอบการนิเทศการสอนครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มในภาพรวม มีค่าเท่ากับ 0.83 ($PNI_{Modified} = 0.83$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดได้แก่ ด้านผู้นิเทศ มีค่าเท่ากับ 0.88 ($PNI_{Modified} = 0.88$) ถัดมาคือ ด้านการกำหนดกิจกรรมการนิเทศ มีค่าเท่ากับ 0.86 ($PNI_{Modified} = 0.86$) และ ด้านแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 0.84 ($PNI_{Modified} = 0.84$) ตามลำดับ

3. สภาพการณ์เทศการสอนในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ในด้านกระบวนการนิเทศการสอน จากการพิจารณาภาพรวมพบว่า สภาพปัจจุบันด้านกระบวนการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.55, SD = 0.09) เมื่อพิจารณาแต่ละกระบวนการ พบว่า กระบวนการที่มีสภาพปัจจุบันสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอน (Mean = 2.64, SD = 0.43) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน (Mean = 2.60, SD = 0.12)

สภาพที่พึงประสงค์ด้านกระบวนการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.71, SD = 0.06) เมื่อพิจารณาแต่ละกระบวนการ พบว่า กระบวนการที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอนและด้านการกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศครั้งต่อไป (Mean = 4.76, SD = 0.05) รองลงมา อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน (Mean = 4.74, SD = 0.05)

จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านกระบวนการนิเทศการสอนครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มในภาพรวม มีค่าเท่ากับ 0.85 ($PNI_{Modified} = 0.85$) เมื่อพิจารณาแต่ละกระบวนการ พบว่า กระบวนการที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดได้แก่ ด้านการประชุมวางแผน

ก่อนการสังเกตการสอน มีค่าเท่ากับ 0.92 ($PNI_{Modified} = 0.92$) และถัดมาคือ ด้านการสังเกตการสอน ในชั้นเรียนมีค่าเท่ากับ 0.87 ($PNI_{Modified} = 0.87$)

4. ประเมินความต้องการจำเป็นของครูโครงการโรงเรียนสองภาษา โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ต่อการนิเทศการสอนในด้านองค์ประกอบและกระบวนการการนิเทศ

จากการพิจารณาผลการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศการสอนด้านองค์ประกอบพบว่า ครูผู้สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่มมีความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศในด้านผู้นิเทศในเรื่องหลักสูตรและการใช้หลักสูตรสูงที่สุด รองลงมาคือ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านที่ต่ำที่สุดคือด้านการวัดและการประเมินผล

จากการพิจารณาผลการประเมินความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศการสอนด้านกระบวนการการนิเทศพบว่า ครูผู้สอนในโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม มีความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศในด้านการประชุมก่อนการสังเกตการสอนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนสูงที่สุด รองลงมาคือเรื่องการวัดและการประเมินผล และเรื่องที่มีความต้องการจำเป็นที่ต่ำที่สุดคือเรื่องทักษะและเนื้อหาวิชา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม(วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ทั้งสองด้านคือด้านองค์ประกอบและกระบวนการนิเทศ มีข้อค้นพบที่ควรอภิปรายและเสนอแนะดังนี้

1. ประเมินความต้องการจำเป็นการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ในด้านองค์ประกอบ

เมื่อพิจารณาความต้องการการนิเทศของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาด้านองค์ประกอบการนิเทศพบว่า ผู้นิเทศมีค่าความต้องการจำเป็นในด้านหลักสูตรสูงที่สุด แสดงว่าครูในโครงการโรงเรียนสองภาษามีความต้องการให้ผู้นิเทศให้ความสำคัญในการนิเทศด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลมากที่สุด เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรโครงการโรงเรียนสองภาษาเป็นโครงการใหม่ที่ครูในโรงเรียนวัดยายร่มยังขาดประสบการณ์อยู่มาก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นิเทศจะต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ ให้คำปรึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรและการแปลงแผนการจัดการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษให้กับครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับชาลี มณีศรี (2542) ที่กล่าวว่า ผู้นิเทศจำเป็นจะต้องมีความรู้และเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อีกทั้งยังจะต้องมีการสนับสนุนหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรเกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามเจตนารมณ์ที่หลักสูตรกำหนด

2. ประเมินความต้องการจำเป็นการนิเทศการสอนของครูโครงการโรงเรียนสองภาษาโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์) ในด้านกระบวนการ

จากการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ การประชุมวางแผนก่อนการสังเกตการสอนเรื่องการจัดการเรียนการสอนสูงที่สุด แสดงว่าครูในโครงการโรงเรียน

สองภาษามีความต้องการให้ผู้นิเทศให้ความสำคัญกับกระบวนการการประชุมวางแผนก่อนการสังเกตการสอน ในด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับผู้เรียนจึงนับว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ อารมณ ใจเที่ยง (2537 อ้างถึงใน ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์, 2550) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและสามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้นการประชุมวางแผนก่อนการสังเกตการสอนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับครูก่อนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอีกด้วย สอดคล้องกับ กรองทอง จิรเดชากุล (2550) ที่กล่าวว่าการประชุมให้การปรึกษาก่อนการปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ฝ่ายบริหารสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการการนิเทศการสอนเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้ที่จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นิเทศควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถรอบด้าน ทั้งทางด้านหลักสูตร การนิเทศ การบริหารจัดการ และจะต้องมีความชำนาญในแต่ละรายวิชาตามความถนัดอีกด้วย
3. ก่อนจะดำเนินการสอน ครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวก่อนทำการสอนทุกครั้ง
4. การดำเนินการนิเทศการสอนจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทำตามขั้นตอนตามหลักของการนิเทศที่โรงเรียนเลือกใช้ และให้ความสำคัญกับกระบวนการการนิเทศในทุกขั้นตอนเท่าเทียมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยทำการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนสองภาษาอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบ ควบคู่ไปกับการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งจะเป็นการศึกษาที่ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้ให้ข้อมูล
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรมีศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในระยะยาว

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2552). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพมหานคร: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.
- กรองทอง จิระเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ธาธาอักษรการพิมพ์.
- ขารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- ประทุม ศรีวะโร. (2548). *การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน*. (ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. (2550). *สภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา*. (ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เยาวรัตน์ ตรีสัตยกุล. (2558). *เอกสารประกอบการสัมมนาแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสองภาษา*. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- โรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์). (2558). *รายงานการประเมินตนเองโรงเรียนวัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์)*. (เอกสารอัดสำเนา)
- วรรณพิศา พฤษมาศ. (2553). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา OJED*, 4(1), 1613-1625.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2554). *นิเทศการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.